

הדרכת התפלה והלקיחה

לפני התפלה צריך להרגיש את הצורך של התפלה ואת הניגון של התפלה. אין

תפלה תפצה לשנות שום דבר באלהות שהיא מקור הנצחיות ואינה בדרך התשתנות - אלא להתפללות עם כל השתייכים האלים על הנפש ועל כל העולם כולו במדה שהנפש קשורה בו. אל הרגשות האלויות היא מדברת בענין האלהי, שהיא בוספת אליו. כפי מהותה ברוח גדול, ובהופיה זה מתגלה לה אורה ואמתה. היא מדברת אל ה' כאל מלך מושל העולם להשתנות כאל אב המוכן לשגיבים, כאל צדיק ונדיב המסיר צדיקה ונדיבות ע"י התעוררות מרות אחר, מפני שכשהיא תפצה להתפללות אל האלהות הרי היא כבר מתעלה ברצונה ורצונה הוא כל עצמות היותה.

ב

"ודש רבי שמלאי לעולם יסדר אדם שבתו של הקב"ה ואח"כ יתפלל, מנא לו ממש, דכתיב ואמתו אל ה' בעת היות וכתיב ה' אלהים אתה תחילת וכו' וכתיב במריה אעברה נא וראאה את הארץ טובה וכו' (ברכות ל"ב). צריך שהתפלה תהי' נקי' מכל רעיון של שוני רצון התפעלות בתוך השי"ת, מה שהוא דעה כותב בוחס לאלוהו ומכריח להשתתח סדרי השלמות האנושית. ולעומת זה עצם ערך התפלה נבטחון פעולה בקבוץ מנאות, גם מלבד פעולה השגת המבוקש והתמנמות הנפש והכוונה ע"י התפלה, הוא פנה גדולה בהתפלאת האדם, על כן צריך שיבין כל מתפלל, שהתפלה היא חק נפלא, שחוק הקב"ה בעולמו להשלמת יצוריו בכל דרכי השלמות, וביחוד לחבליה השלמות המוסרית הנצממת מכה, ואינה בדרך ענין מוטבע בחוק ימ' חלילה ועל כן ראוי שקודם כל תפלה יוקדם ספור השבת, לעזרות שראוי לשבח הרבה על קביעת חק התפלה שלא כפי המושג בדרך השאלה בשם טבע באלוהו וכו'. והראי' ממשוה השוכה מאה, שהוא ע"ה בהשבתו הגדולה ה' ודאי בטוח שלא יבא לחשוב צד שנוי-רצון והתפעלות בתוך השי"ת ע"י התפלה, מ"כ הרבה להקדים שבות, לגלות מן הכח אל הפעל אמתה הרעה הראוי להיות רשומה בלב ע"י התפלה, וק"ו כל האדם כותב, שאפשר לו להיות טועה בדעות כותבות, שראוי להקדים מה שירומם נפשו ויעמידה על ציור האמתיות.

ור"ל אצ"ל ע"י חק נפלא, שהתפלה היא חק נפלא, שחוק הקב"ה בעולמו להשלמת יצוריו בכל דרכי השלמות, וביחוד לחבליה השלמות המוסרית הנצממת מכה, ואינה בדרך ענין מוטבע בחוק ימ' חלילה ועל כן ראוי שקודם כל תפלה יוקדם ספור השבת, לעזרות שראוי לשבח הרבה על קביעת חק התפלה שלא כפי המושג בדרך השאלה בשם טבע באלוהו וכו'. והראי' ממשוה השוכה מאה, שהוא ע"ה בהשבתו הגדולה ה' ודאי בטוח שלא יבא לחשוב צד שנוי-רצון והתפעלות בתוך השי"ת ע"י התפלה, מ"כ הרבה להקדים שבות, לגלות מן הכח אל הפעל אמתה הרעה הראוי להיות רשומה בלב ע"י התפלה, וק"ו כל האדם כותב, שאפשר לו להיות טועה בדעות כותבות, שראוי להקדים מה שירומם נפשו ויעמידה על ציור האמתיות.

ור"ל אצ"ל ע"י חק נפלא, שהתפלה היא חק נפלא, שחוק הקב"ה בעולמו להשלמת יצוריו בכל דרכי השלמות, וביחוד לחבליה השלמות המוסרית הנצממת מכה, ואינה בדרך ענין מוטבע בחוק ימ' חלילה ועל כן ראוי שקודם כל תפלה יוקדם ספור השבת, לעזרות שראוי לשבח הרבה על קביעת חק התפלה שלא כפי המושג בדרך השאלה בשם טבע באלוהו וכו'. והראי' ממשוה השוכה מאה, שהוא ע"ה בהשבתו הגדולה ה' ודאי בטוח שלא יבא לחשוב צד שנוי-רצון והתפעלות בתוך השי"ת ע"י התפלה, מ"כ הרבה להקדים שבות, לגלות מן הכח אל הפעל אמתה הרעה הראוי להיות רשומה בלב ע"י התפלה, וק"ו כל האדם כותב, שאפשר לו להיות טועה בדעות כותבות, שראוי להקדים מה שירומם נפשו ויעמידה על ציור האמתיות.

הדרכים והתפלה חזקיהו

אמר רבי יעקב בר אבד אמר רבי אושעיא כל שהמליכו דמות עליו כמשאוי (שם כ"ט), לפני התפלה צריך להיות ציור הנפש כאלו היא נחלשת כמשא קדוהו הרעיונות, והחוקים ממשווי השלמות ואור פני מלך חיים, ורק בואת תגול מעל לכה המשא אשר יכבו עליה, בשפכה שיחה לפני יצירה ואיזה שבשמים, ובהו תוסף אפי' וחתה רוח כוהה תפעת מעטה ששון ורוח חדשה בען חדות ה' תהי' עמדה, אבל כשהסור הצורך האמתי הוה וחתה אשר מחכונה התפלה הראויה היא להוסיף אפי' ולהחליף כה בנפש ורגשותיה, ערך תוסף לנגעה אין זאת צורה התפלה השלמה, שהיא צריכה לכה מצד הרגש פנימי ולא מצד קביעות חובה ויצוגיות, שאז בהכרח תהי' דומה כמשאוי.

ולרבו אמרי כל שאינו אומרה בלשון התנונים" (שם), אפילו מצא לכונו מתרגש להיות תוסף בתפלה מצד הרגש הפנימי, מ"כ כל שלא ישים לבנו כ"ראם למלאות הרגיש הפנימי לבדו, אין זה עדיין יסוד התפלה שצריך שיהי' עבודה וצריך שיכרי, שהתרגש הוא אמיתי וכו' להעמיד מנע נמשו ורעיוניו כאפן נאה לתפלה, אבל עיקרה הוא נעלה מכל רגשות נפש אדם, כי הוא מתנונים לפני ה' ית' לחסיד רצונה, על כן צריך לאמרה בלשון התנונים, ולצירי כוה את האמת כמה קטן הוא ערך רגשות לבד אנוש נגד החבליה הנעלה של תפקת רצון ה' ית' שהוא כוה ע"י התפלה.

ר"ל רוב יוסף דאמרי תרוייהו כל שאינו יכול לחדש בה דברי" (שם), אין ר"ל במה שתלה האורה של הכרה בגאון ה' ית' עם החדש המביע הפנימי המעולה של הנפש, כי צריך שהשכל הנפשי בפעולותיו יותר מן הרגיש, עד שיהי' יכול לחדש בה דבר מצד השכל הברור, מלבד הרגושה הפנימית, ואז יצרך עם המוחש השכלי את הרגושה הטובה הפנימית המביעה, להתפלל כרגיש קדיש, ועל זה אמר ר' זירא יכילנא לחדושי בה מלוא (שם), כי גודל ההרגש לא מנע אלא את השכל ממה הברכו לפי מצב היום והשעה, אמנם כיון שהשכל סוף כל-סוף אינו כ"כ מביע כמו הרגיש, על כן אמר מסתמינא דילנא מוסרודנא ואמשד אל המושכלות יותר מכפי שאכל להמשיך את רגש הלב הפנימי עליהם, ובהו אצא מהכונה התפלה, על כן הניח מקום להרגש הטוב לבדו, בציורף השכל המתלה עמוה מכלי להרחיב יותר את השכליות בעת שליטת החדש הטוב, ושם "קבע" כולל כל אלה השלשה, כי חסרון ההכרה הפנימית יוכלל בשם קבע, מפני שאינו מקבל שינוי כפי חילוף רגשות האדם, הרגש המביע לבדו יקרא קבע מפני שעל"ס הוא קבוע בטבע הנפש, משא"כ עבודה השכל שצריך לקנותה בהשלמה בחירות, ונמצום השכל לצרפו צ"כ רק כפי ערך התרגושה הטבעית, וקרא צ"כ בשם קבע, מפני שעל"ס אינו ממשש חוץ מנכול החכונה המביעה של הנפש, שהוא קבוע ועומד.